

RATNI IZVJESTAJI

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera

Kb. Beč, 11. marta.

Na željezničkoj pruzi Šmerinka-Odesa ponovo su rastjerane neprijateljske bande.

Na talijanskom frontu bila je mjestimice življa topnička vatra.

Načelnik glavnog stožera.

Izveštaj njemačkog vojnog vodjstva

Kb. Berlin, 11. marta.

Zapadno bojište:

Djelatnost topništva i sprava za bacanje mina je u veće na više mjesta postala življa. Svugdje se živo izviđalo. Naša odjeljenja prodrla su na više mjesta flandrijskog fronta u predjelu od Armentieres i na zapadnoj obali Maasa u neprijateljske rovove, te događaje zarobljenike i zaplijeniše mašinske puške. Prilikom jednog njemačkog preduzeća, sjeveroistočno od Reimsa primjećeno je ponovo, da su Francuzi na tamošnjoj katedrali udesili posmatraonice.

Satnik vitez pl. Tutschek i poručnik Wüsthoff izvojevali su svoju 27., a natporučnik Bethge svoju 30. vazdušnu pobjedu.

Istočno bojište:

Rasturene su neprijateljske bande kod Bahmača (sjeveroistočno od Kijeva) kod Rasadjelnaja (na pruzi Šmerinka-Odesa).

Sa ostalih bojišta nema ničeg novog.

Prvi zapovjednik glavnog štapa pl. Ludendorff.

„Germanizacija Sibira“

Japanski državni izmislili su hajku o njemačkoj namjeri prenosa svoga vojničkog, političkog i ekonomskog upliva preko Rusije u Sibir, — i to onda, kad je onima odgovornima u Tokiju izgledao podesan trenutak za ostvarenje njihovih već odavna snovanih imperijalističkih ciljeva. Raspadanje Rusije bilo je uzrok, da se — sa stanovišta Mikadove države — odmah treba umiješati tamo na dalekom istoku. Policijska ekspedicija Njemačke u susjednim oblastima nekadašnje carevine imala bi za ovo da bude izgovor, koji bi također morao potpuno ubijediti i mnogostruku koaliciju. I s ove i s one strane oceana pojavilo se u isti čas živahno i „za“ i „protiv“, što se veoma teško moglo predstaviti onima spolja kao ona mnogo hvaljena jedinstvenost u osjećanju i djelovanju saveznika. Državnici Engleske, Francuske i Amerike učinili su ipak sve što su mogli, da bi što jasnije svako-

Pred objavom rata sporazumnih sila Rusiji? Mobilizacija japanske flote.

me prikazali onu opasnost, što je azijskom kontinentu prijetila od njemačke strane kao nekakvo strašilo za odnose svjetske moći. Naravno, da je svima prednjačila Engleska, čiji je i suviše poznati lord Robert Cecil nedavno otvorio usta kao nikada do sada, da bi dokazao, kako zlo, koje ima Japan da ukloni, postoji ni manje ni više u tome, da Sibiru prijeti germanizacija, Ruku pod ruku sa ovim strahovitim izgledom budućnosti uputio je svoje zemljake u neke ne manje strašne tajne: Njemačka se bavi mišlju osvojenja svijeta i upravo se rafinirano i metodički bavi time, da pomoću jednog pruskog generala, koji je već otposlan u Sibir u svrhu organizacije njemačkih ratnih zarobljenika, zadobije operativnu vojsku, koja bi u datom času mogla odlučivati. Slikao je crnim na crno, završujući uvijek time, da cijeli obrazovani svijet mora korake Japana protiv njemačke opasnosti pozdraviti dobrodošlicom.

Sad samo treba čekati, kakvo li će djelovanje proizvesti cijela uzbuna u taboru sporazumnih sila. Po nekim znacima moglo bi se misliti, da čak ni snaga pluća lorda Roberta Cecila ne će biti dovoljna za učtkavanje onog nepovjerenja, što se ovdje i ondje prilično jasno pokazuje. Eno već javlja žica, da u zemlji trešnjeg svijeta misle na odlaganje akcije na istoku, a u Washingtonu, opet, vlada ledena, loše predstavljena ravnodušnost prema pitanju japanske intervencije. Srednja Evropa prati ovu plimu i osjeku raspoloženja ne samo kao jasan znak nervoznosti i međusobne zlovolje saveznika, nego također — a to je od važnosti — kao veoma jasno priznanje svoje neslomljene snage. Prošlo je više nego tri i pol godine, otkada je koalicija prvi put rastrubila u svijet, kako predstoji neposredan slom središnjih vlasti. Od onda je isti predmet zabavljao britansku i francusku javnost u svima modulacijama, da je bilo već i suviše. Stotinu i hiljadu puta pala je u tom medju vremenu riječ, da Njemačkoj treba samo mali udar, pa da se neizostavno i potpuno sruši. Njena vojska je iscrpljena, njen borci u boju protiv nevolji umoreni, njeni vodeći ljudi zbunjeni u svome zadatku — tako je odjekivalo preko šančeva i kroz neutralno inostranstvo. Jedared je bila glad, koja je imala savladati neprijatelja, drugi put premoć oružja sporazumnih sila, a u posljednje vrijeme duh revolucije, od koga su London i Paris sve očekivali. I — šta se čuje danas? Jedan engleski državnik na kormilu govori jasno u četvrtog godinl rata, da se Njemačka bavi planovima o osvajanju svijeta i da ne misli na

ništa manje, nego na germanizaciju Sibira... Zar to nije ljepo? Zar to drugim riječima ne znači, da se u Velikoj Britaniji boje od Njemačke — deset puta smatrane mrtvom, iscrpljene, unutra razrivene — više nego prvog dana svjetskog rata? Zar ova konstatacija — pa makar upotrebljena kao diplomatsko oružje — ne zvuči povoljno za četvorni savez? Odista, šta više veoma znatno. Jer tako jasno, kao lord Robert Cecil, nije još ni jedan državnik sporazumnih sila središnjim vlastima — obećao konačnu pobjedu.

Radosni događaj u Previšnjoj porodici

Zdravlje Njezinog Veličanstva i novorođenog nadvojvode.

Kb. Beč, 11. marta.

Njezino Veličanstvo i novorođeni nadvojvoda nalazili su se juče cio dan u potpuno zadovoljavajućem stanju.

Krštenje novorođenog nadvojvode.

Kb. Beč, 11. marta.

Krštenje novorođenog nadvojvode izvršice se sutra poslije podne u vladarskom zanku u Badenu. Novorođeno će na krštenju dobiti ime Karlo Ljudevit Marija Franjo Josip. Svečan čin krštenja preduće kardinal knez-nadbiskup dr. pl. Piffel. Kumstvo pružinjaju kralj i kraljica Bavorske, a zamjenice ih nadvojvoda Friedrich i nadvojvotkinja Izabela. Bavorski poslanik donijet će poklon bavorskog kraljevskog para za krštenje.

Stanje carica i novorođenog nadvojvode tako je dobro, da će se buletin po svoj prilici izdati tok u večer.

Sporazumne sile će Rusiji objaviti rat?

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Budimpešta, 11. marta.

„Az Est“ javlja iz Stockholma: Ovdje prispjeli članovi petrogradskog engleskog poslanstva izjavljuju, da oni nijesu napustili Petrograd iz straha od kakve njemačke opsade ili zbog demonstacija, već što predstoji objava rata Rusiji od strane sporazumnih sila, a taj će rat voditi Japan. Oni ironično primjećuju, da su radoznali, da li će središnje vlasti i Velikoj Rusiji isto onako priteći u pomoć kao Ukrajini, da bi očuvale separatan mir.

Poslije mira sa Rusijom

Ruska vlada udovoljuje njemačkom zahtjevu za vraćanje u Rusiju odvučenih Balta.

Kb. Berlin, 11. marta.

Wolffov uređ javlja: 8. o. mj. njemačka je vlada radiogramom upozorila rusku vladu, da su 450 Baltā iz Dorpata i Revala, i 130 Balta iz drugih livlandskih gradova odvučeni, da se pošalju u Sibiriju. Transport je izvršen u vagonima za stoku sa certifikatom petrogradske vlade. Njemačka vlada je uložila protest protiv ove mjere, koja se kosi sa čl. VI. odjeljka 2. ugovora o miru, i zatražila, da se odvučeni ljudi vrte kućama. Prisdjednik narodnog komesara za spoljne poslove u Petrogradu odgovorio je na to u ime ruske vlade, da je već izdata naredba, da se ti odvedeni ljudi vrte kućama. Njihovo vraćanje zadržalo se zbog poteškoća u transportu, koje su nastale uslijed demobilizacije ruske vojske.

Projekt kanaia od Baltijskog do Crnoga mora.

Kb. Berlin, 11. marta.

„Lokalanzeiger“ piše pod naslovom „Projekt od dvije milijarde“: Privredno uredjenje s Rusijom, koje se nalazi u početku sredijavanja, obuhvata i veliki projekt kanala od Baltijskog do Crnoga mora. Mjerodavna njemačka mjesta simpatišu ovom projektu. I njemački kapital vjerovatno ne će biti uzdržljiv. Velika Rusija i granični narodi dobili bi vrlo pogodan put za mora. Na sjeveru će kanal biti plovani i za velike parne brode. Objavom Rige za slobodno pristanište još bi se više izašlo interesima u susret. Na jugu bi Ukrajina od novog vodeno-puta izvukla velike koristi.

Događjaji u Rusiji

Ubijeni ruski generali.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Budimpešta, 11. marta.

„Az Est“ javlja iz Stockholma, da su u toku moskovskih revolva ubijeni generali Gurkov, Ivanov i Januškijevič.

Njemačko-perzijsko prijateljstvo

Kb. Berlin, 11. marta.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ javlja: U čast perzijskih parlamentara, koji se sad bave u Berlinu, priredjer je u njemačko-perzijskom društvu u hotelu „Continental“ u svečan objed, na kome su osim perzijskih

parlamentara bila još i gospoda perzijske kolonije i članovi njemačko-perzijskog društva. Državni tajnik Hertling pozdravio je goste, na što je perzijskim jezikom odgovorio perzijski parlamentar Mirza Mohamed Ali Kan Kub, pozdravljajući radošno osnivanje njemačko-perzijskog društva. On je naglasio, da će perzijski parlamentari dobivene utiske u Njemačkoj što bolje iskoristiti u Perziji. Poslanički savjetnik Vodonny govorio je o političkom značaju njemačko-perzijskih odnosa i izjavio je, da će sad, pošto je ruski zid na sjeveru probijen, jamačno i engleski na jugu biti probijen. On se nada, da će njemačkom radu početi za rukom, da kroz taj otvor prođe i da pridonese spasonosnom razvitku Perzije.

Najnovije brz. vijesti

Kamenov na povratku za Rusiju.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Budimpešta, 11. marta.

„Az Est“ javlja iz Stockholma, da je tamo prispjeo Kamenov, koga su boljševiki odaslali u naročitoj misiji za Paris i London. On veli, da mu je zabranjen pristup u Francusku, a iz Engleske da su ga prognali.

Sa Balkana

RUMUNJSKA.

Rumunjska kao žrtva ruskih spleta.

Rumunjski poslanik u Bernu, Paacleanu, dno je ove izjave pred dopisnikom „Berner Tagblatt“:

Vi me nalazite u raspoloženju, koje danas izvjesno preovladuje kod svakog rumunjskog rođoljuba, u žalosti i ogorčenju. Žalosti zbog nesretnih vojničkih događaja, ogorčenja protiv rumunjskih vlastodržaca, koji su skrivili ovu groznu nesreću. Može li se zamjeriti jednom Rumunju, koji svoju otadžbinu voli, ako se njegov bijes i mržnja okrenu na one, koji su njegovu domovinu zaveli i onda je brzo napustili? Rumunjska je primorana, da potpiše jedan ugovor o miru, koji uništava nade rumunjskog naroda možda za dugo vremena. Nije to njegova krivica, što je ovaj rat izgubio, to je prije svega krivica ruskog carizma, koji je ovu zemlju obećanjima namamio u rat, da bi ga onda napustio i prepustio premoći njegovih neprijatelja. Nije to prvi put, da Rumunjska biva žrtva ruske spletke. 1874. godine poslije Plevne, gdje je Rumunjska spasla Rusiju, Rumunjska je bila izdana, dok je sada bila formalnim ultimatumom primorana, da stupi u rat. Ali nije to bila samo caristička Rusija, koja je Rumunjsku napustila. Bila je to i republikanska Rusija, i sad se boljševička vlada ne zadovoljava samo time, da našeg poslanika u Petrogradu uapsi, ona nam oduzima također i naše narodno imanje. Skoro preko jedne milijarde — odule veći dio u zlatu — koju je rumunjska vlada deponovala u ruskoj državnoj banci, boljševiki su zaplijenili. Ua to dolaze još i privatna imanja, deponovana u ruskim bankama.

PODLISTAK

Zdr. M. Popović:

Čežnja

Mislim o Tebi — o ti neznanl dragi u tuđini — gde li si sad? i u tom tužni nižu se dani; čemerni teški — kô nade pad.

Mislim po duge noći o Tebi, — neznanl dragi — u kôj si kraju, — I nikad reći umela ne bi koliko sreće zanišljam sebi.

Gledam Ti lik nejasan i blag k'o prvi suson mladačke tuđe, i tu se mis'o z' (a)ustavlja moja... a dani jedan za drugim se gube...

O kako srećno zadrhti mi grud kad čujem poznat korak ili glas i kako skočim, misleći da je, došao dragi i taj mili čas...

A dani tromi, k'o sedi starci, zgrčeno idu i samo trnu, noseći sobom i moje misli koje za tobom svakog dana mru...

Nol. Jov. Kulundžić — Beograd:

San...

Opet sam je video kod kapije. Danas smo se sreli u školi. Bože moj! kako ima lepu, crvenu kćerčicu, kao što je crven rascvetani mak. Ta, njene su

oči plave kao cvet nekl, poznat sa svojom bojom. Ja ne poznajem more da ih uporedim.

Osećam da mi srce bije. — Hoćeš li da igramo? — Hoću, hajdemo. Znaš, kako juče gradismo kuću od crepa ispod lipe?

Idem za njom, moj se pogled zadržava samo na njoj. Ona me potseća na san...

— Daj mi ruku! Mali, topli prsti! Osećam, da sam hladan. Čutim i osećam samo ritam naših osećaja. Bože! kako mi je draga i mila. Čini mi se da kosa liči na nešto što mi je nepoznato a lepo. Ja udišem miris što me mami sa nje.

... Mi počinjemo igru... Ona pravi neke figure. Bele cvetove, od rascvetaloh badema, zabada u gomilu peska. Šta sanja? Tako mala i sanja. O kući? ... Ne znam.

— Zar nije lepo? — Da. — Ti voleš cvetove? — Mnogo!

Jedan leptir leteo je oko glave. Između grana lupala je neka ptica.

— Mama kaže da si dobar. — Ne znam. — Ona te voje, i je A ti mene? Ti me voleš, ja znam?

— Ko ti je reklo? — Mama. — Jeste. Osetio sam tugu. Zašto? — Što je pogodila. Na dnu treperi duša. Voleo bih da sam neprestano pokraj nje. O ta

dva oka! Ona shvataju možda? Ali ne, ona čuti ili peva.

Ostavismo gomilu peska. Naslonismo se na istrulelu bunarsku ogradu od drveta. Zelena mahovina kao gladak čilim pokrivala je po gde-god grede. Kao u ogledalu vidimo samo dve naše glave.

— Oboje smo tu. — I ja i ti.

Talasi od popadalog trunja drhte, igraju. Na dnu vidi se jedna stara riba, kako se kreće. Naše glave behu spojene jedna uz drugu. Pokraj mojih očiju padahu suva vlakna njene duge kose. Na površini igrala su senke kao u polju.

— I ribi nije zima? — Nije. — Ona je radosna? — Kao i mi.

Vetar proletni duvao je posred vrta, koji je bio beo zasut belim lišćem popadalom s grana. I mi se nasmejismo, glasno, jako, iskreno, bezazleno. Ugledasmo naša okrugla lica puna smeha, i bi nam još smešnije. I u tom trenutku sve nam bilo kao nikad.

Ja se uplaših da ona ne padne. Predložih joj, da ostavimo bunar, i mi se udaljismo ostavljajući ga samog sa njegovom ribom.

Meni se učinilo da je mnogo lepša dok smo prolazili pod osmanlukom. Kidali smo oboje listove zimskih ruža, pored ograde, i bacali. Jedna buba, zlatna, klizila je preko lista...

— Više neću da igram.

Osećala se je umorna. Sunce nas je umorilo svojom toplotom.

— Ja ću da idem. — Ne. — Ali ti nećeš da igraš se? — Neću.

Uvideo sam da mi je žao. Tako brzo jedno posle-podne!

— Igraćemo sutra. Krivo mi je bilo, što je umorna, i za jedan trenutak postadoh pakostan.

Ona me odvede u sobu. Jedna velika lutka stajala je na krevetu, i ona leže pokraj nje. Besmo umorni oboje, to smo najbolje osećali...

Ja se ućutah. Neki stari album pokrivaše stare fotografije. Mene se dopade srebrna kopča na njemu i ja počeh da ga otvaram i da zatvaram. Crne korice behu išarane i izgrebane. Potom mi postade dosadan i ja se digoh.

Veče je dolazilo kao obično. Crvena brazda zrakova pala je na duvarove belo okrečene. U oknima ukrštala se svetlost u bojama. U bašti je bilo sve mirno.

— Ja ću kući, rekoh. — Dobro, sutra češ nam opet doći? — Hoću.

I podjoh lagano, nešto tužan. Ona ostade vesela, kao i lutka. U sredini bašte viknu mi još jednom, kada sam bio kod kapije: — Dodji!

Oboje smo osećali da nam je teško jedno bez drugoga.

A imali smo samo deset godina... I danas mi se čini da je to blo jedan prosnevani san...

Koloman Mikszat:

Fijaker

Ti me vidiš, poštovana čitateljice, u velikoj neprilici, jer za ovu pripovjeticu nije dovoljno pero. Tu je potreban zemljovid, pa još i reliefkarta, koja jasno pokazuje, gdje je zemlja ravna, a gdje je opet humovita. Ali pošto takve karte nemam, molim te da paziš kad kažem, da ukrašena vila porodice Kermy stoji na ravnicu, premda je zemlja iskrivljena, jer je već prednji pogled na lijevo iskrivljen, a na njemu stoji kolnica. Kolnica nema kapije, i to je zapravo nezgodno, tako da se mora podmetnuti kamen pod točak, da se fijaker ne odvalja dolje. Dana, kada se ova pripovjeticu zbiva, stoji kolnica takodje otvorena i u njoj fijaker poduprt jednim kamenom.

Koji je to dan bio, da li utorak ili srijeda, sada se bogme ne sjećam, premda je to bio jedan od najvažnijih dana u mom životu, jer je mojoj ljubavi prijetila ozbiljna pogibao. Mi smo — uaimo blondinka Ruža Kerny i ja — jedno drugo ljubili, a roditelji o tome nijesu ništa htjeli da znadu, već su suvalje druge namjere. Baš toga dana, došla im je u goste porodica Nemeskey. Stari gospodin, gospodja, lola sin i dvije tetke usrdjelice. Ali rdjavlja ne-

Grad i okolica

Onevni! kalendar

Danas je utorak 12. marta, po starom 27. februara — Rimokatolik: Orgur Veliki, papa; pravoslavni: Prkop Dekap. Casnicih i cinovnicka kasina otvorena je pocam od 15 februara do 11 sati u noci.

Kinematograf: Vojni kino u Kralja Milana ulici br. 56 (Koloseum); U 3, 4 i 5 i 6 i 30 sati poslije podne predstave za gradjanstvo.

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Parobrodarski saobraćaj. I. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji vali od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30 i 11.30 pr. podne

Narodne dobrotvorne predstave.

(„Kod bijeloga konja“)

Predstava Kadelburg-Blumenthalove komedije „Kod bijeloga konja“ davac se vec u petak dne 15. o. m. j., tacno u 8 sati uvece u pozorištu „Kasine“.

Ucenice, koje zele da se upisu u I. razred privatne zenske realne gimnazije u Beogradu, duzne su polagati prijemni ispit iz svih predmeta I. razreda koliko se u I. tečaju ucilo u I. razredu.

Ucenice, koje zele da se upisu u I. razred privatne zenske realne gimnazije u Beogradu, duzne su polagati prijemni ispit iz svih predmeta I. razreda koliko se u I. tečaju ucilo u I. razredu.

Prijemni, dopunski i privatni ispiti drzace se 23., 24., 25. i 26. marta po rasporedu, koji ce se objaviti u skolli.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

Do 21. marta duzne su ucenice podnijeti molbu (ako to vec nijesu učinile) i položiti propisnu taksu.

- 18. Milan Jovanović, činovnik ministarstva finansije; 19. Milan Obradović, major u penziji; 20. Mihajlo Milić, kapetan u penziji; 21. Milenko Manojlović, poreski činovnik; 22. Avram Stefanović, kontrolor u penziji; 23. Andra Gavrilović, profesor u penziji; 24. Draga Zivadinović, učiteljica u Požarevcu; 25. Marinko Popović, služitelj gimnazije u Beogradu.

Prilikom prijema novca, potrebno je imati uz se redarstvenu legiaciju.

U slučaju, da se ne nalaze u Beogradu, trebaju poslati svoju tačnu adresu, na koju bi im se novac mogao dostaviti.

Traži ga opština. Radi izvjesnog hitnog saopštenja potrebno je, da se javi sudskom odeljenju opštine grada Beograda Josef Bott.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika. Prošle nedjelje bila je u dvorani ovdašnje mjesne etapne menaže pozorišna predstava talijanskih ratnih zarobljenika.

Istorijski kalendar

Na jučerašnji dan, 11. marta 1544. godine rođen je u Sorrentu slavni talijanski pjesnik Torquato Tasso. Torquato Tasso bio je sin čuvenog pjesnika Bernarda Tassa, Studiaro je u Paviji prvo pravo, pa zatim filozofiju i retoriku, pa je 1562. godine napisao svoju prvu pjesmu „Rinaldo“. 1563. godine otkao je u Bologna, da tamo produži studij, ali je morao odande zbog nekih lčnih stvari pobjeći. 1565. godine došao je na dvor u Ferrari. 1570. godine dovršio je prvih osam pjesama svoga slavnog spjeva „Gerusalemme liberata“ („Oslobodjeni Jerusolim“, koji se isprvo pojavio pod naslovom „Goffredo“ 1575. godine). Cio život Torquato Tassa bio je jedna velika tragedija. Nesretna ljubav, strah od plagijata njegovog životnog djela — „Oslobodjeni Jerusolim“, razni feni sukobi izazivali su kod njega umnu poremećenost, od koje je, kad više, kad manje, patio do smrti. Za to je vrijeme često i dugo lutao po cijeloj Italiji. Bio je dobro priman na dvorovima pojedinih talijanskih knezeva i crkvenih dostojanstenika (na posjetku na papinom dvoru), ali bi, bolujući od manje gonjena, često bez ikakvog razloga bježao. Često je morao biti zatvaran u ludnicu, da bi opet u svijetlim časovima napisao stotina divnih pisama i vanredno duboke filozofske rasprave, koje spadaju u najbolja djela talijanske prozne književnosti onoga doba. Daleko bi nas odvelo, kada bi ovde pojedine naveli sve peripetije nesrećnog života ovog velikog pjesnika, koj je dugo godina proveo u umnom poluramatu, a uz to neprestano stvarao. Od njegovih ostalih mnogobrojnih djela pomijemo dramu „Il re Torrismondo“ i pjesmu „Il mondo è stato“. Umro je 25. aprila 1596. godine u manastiru Sant' Onofrio. Goethe je obradio Tassov život u svojoj drami „Torquato Tasso“. — 11. marta 1786. godine umro je u Utrechtu holandski pjesnik Jacobus Bellamy. Rođen je 12. decembra 1757. godine u Vlissingenu. Od njegovih djela pomijemo „Vaderlandshe Gezangen“ i „Rossje“. Jacobus Bellamy-a ne treba brkati sa američkim književnikom Edwardom Bellamy-em. — 11. marta 1883. godine umro je u njemačkoj banji Baden-Badenu poznati ruski državnik knjaz Aleksandar Mihajlovič Gorčakov. Rođen je 1798. godine. Od 1826. do 1856. godine bio je poslanik na strani (pri njemačkom saveznom vijeću, na bečkom dvoru itd.). 1856. godine postao je ministar spoljnih poslova, a 1870. godine kancelar ruske imperije. Pod njim je Rusija proširila svoju vlast u centralnoj Aziji, a 1877. godine odlučio se na rat sa Turskom, pa je 1878. godine bio prvi delegat Rusije na berlinskom kongresu. Tek u 84. godini života, 1882. godine, tražio je i dobio penziju, pa je godinu dana dočimje i umro. — 11. marta 1908. godine umro je u Bordigheri talijanski književnik Edmondo de Amicis, koji je naročito svojom knjigom za omladinu „Il cuore“ („Srce“) stekao svjetsku slavu. Edmondo de Amicis rođen je 21. oktobra 1846. godine u Oneghiju. Svršivši vojnu školu u Modeni, proizveden je 1865. godine za potporučnika, pa je u ratu 1866. god. učestvovao u bitci na Custozzi. Od 1867. godine počeo je uređivati vojnički list „L'ala militare“, gdje je objavio svoje „Bozzetti del a vita militare“ („Sličice iz vojničkog života“) koje su se pored njegovih novela dočimje ubrajale među najomiljeniju lekturu u Italiji. 1870. godine istupi iz vojske, da bi se potpuno odao književnosti. Preduzeo je daleka putovanja, na kojima je kupio gradivo za divna putopisna djela. Istorijsku podlogu imaju njegovi „Ricordi 1870.—71.“ („Us-

pomeni 1870.—71. godine“) i „Roma liberata“ („Slobodni Rim“). Zatim se pojavio njegova knjiga o prijateljstvu, ispunjena finim i plemenitim humorom „Gli amici“ („Prijatelji“), a zatim njegovo najčuvenije djelo, koje smo već pomenuli uz napomenu, da ga je proslavilo širom cijeloga svijeta — knjigu za omladinu „Il cuore“ („Srce“). Prevedeno je na sve žive jezike, često slobodno, kao što je i najpoznatiji prijevod na srpsko-hrvatski jezik od pok. Spire Kalika, koji je „Srce“ slobodno preradio, uzimajući u mjesto sujeta iz talijanske predmete iz srpske istorije. Od daljih njegovih djela pomijemo zbirku istorijskih novela „Alle porte d'Italia“, roman „Il romanzo d'un maestro“, kojim pokazuje svoje prilazjenje socijalističkim načelima, „Speranze e glorie“, „Memorie“ (1900. god.), „Ricordi d'infanzia e scuola“ („Uspomene iz djetinjstva u škole“).

Na današnji dan, 12. marta 1365. godine otvoren je bečki univerzitet. — 12. marta 1684. godine rođen je engleski filozof George Berkeley. Umro je 23. januara 1753. godine kao vladika u Cloyne-u. U svojim djelima on ističe načelo, da su predmeti samo naši osjećaji i opažanja; Bog za jemčuje istinitost naših čulnih opažanja. O njemu je medju ostalima pisao Fraser (1881. godine). — 12. marta 1854. godine osvojili su Francuzi u toku svoga ratovanja u Tonkinu u Bak Niu. — 12. marta 1855. godine rođen je u Kielu higijeničar Erwin Pfeiffer (umro je 1915. godine).

Dnevne vijesti

Iz hrvatskog društva apstinencata.

Društvu apstinencata u Hrvatskoj i Slavoniji dozvolila je kr. zemaljska vlada sporazumno sa vojničkom oblašću, da može nastaviti svoje djelovanje. U povodu toga umoljavaju se svi, koji se za društvo i za protualkoholni pokret zanimaju, da se radi informacija, društvenih izdanja, članstva i drugih stvari obrate na odbornika dr. Dragana Šašela, gradskog senatora u Karlovcu, kojemu je društvo povjerenilo vođenje društvenih poslova do glavne skupštine. — „Novi život“, društveni organ ne može za sada izlaziti radi skupoće štampe i pomankanja hartije, pa je društvo otvorilo od nove godine svoj vjesnik u „Narodnoj zaštiti“, organu za invalidne i socijalnu skrb djece, na što se svi pristalice apstinentske misli ovim naročito upozoravaju.

Stan i zdravlje

(Svršetak).

Ali za posljednjih godina znatno su se promijenile prilike na ladanju. Ladanjski covjek teži za posjedom zemlje, pa ako to ne može postići, htio bi imati barem dosta zarade, da dodje do nekakvoga posjeda. Otale seoba neimućnoga ladanjskoga svijeta u gradove, u industrijska središta, a to je opet uzrok mnogih zdravstvenih i socijalnih neprilika. Ove su neprilike potakle industriju, da traži jeftinija zemljišta, pa su se već mnoge velike industrije preselile na ladanje. Velika ideja o povratku na polje rodila se u Engleskoj. Iskustvo je pokazalo, da se u gradu jedva mogu uređiti zdravi radnički stanovi na taj način, da stare kuće prilagode ovom svrsi. Trebalo bi dakle srušiti stare kuće i sagraditi nove, ali to bi izisk-

— Šmagnite na primjer u kolnicu, Ja ću vas tamo čekati.

— Što vi mislite? — zapitala je prijekorno, oborivši glavu. — Učinite to, ako me ljubite — vikao sam vatreno — ako me ljubite.

— Doći ću, — šapatala je, a čelo joj se počelo nabirati. — Ali, kako ćete vi tamo? — Ja ću se već uvući.

— Ali, ako to opaze sluge? — Ja ću sjesti u fujaker i nitko me neće vidjeti. Kad da vas očekujem? — Poslije ručka.

— Za vrijeme ručka, dok su gosti jeli, zavukao sam se neopaženo u kolnicu i onda u fujaker, a srce mi je silno kućalo na svaki šušanj napolju. Kada je ko-koš prečerala dvorištem ili kada je puran raširio krila, ja sam mislio, da ću jem njene korake. Vrijeme je prolazilo nesnosno lagano. Čuo sam, kako su gosti poslije ručka izašli van, onda sam čuo, kako su se kartali na balkonu. Medjutim se orio jasan smijeh dama. Medju njima je sigurno i Ružin glas.

— Oh, kako sam bio nesretan. Naskoro sam čuo šušanj. To bijaše Ružina laka katun-odjeća.

— Ja sam ovdje, — rekla je ona slomljena, drščuć. — Dodajte ovamo, — šaputao sam, pružajući joj ruku, dok je njena mala nožica tražila nogostup.

— Nije vas nitko opazio? — zapitao je, pošto je sjela u fujaker, meni nasuprot.

— Do sada se još ništa nije dogodilo, ali sada naši roditelji raspravljaju o tome u salonu.

— To je strašno. A šta kaže moja Ruža za mladoženju? — Liep mladić — slegnuvši ramenima izbacila je ona tonom punim vragolije, što me je strašno uzбудilo.

— Svidja ti se? — viknuo sam uzrujano i izvukao revolver. — Ružo, ti umireš. Mi zajedno umiremo.

— Ona me je pogledala drščuć, bijeda kao mjesecina. — Mi umiremo, — ponovio sam divlje. — Ali ću te prije pokljubiti.

— Ona je pocrvenila kao purpur. Ja sam je htio k sebi privući, ali me je ona žestoko od sebe odgurnula, kola su se zadržale u i momentu — — — U momentu kamen, koji je ležao pod točkom izmaknuo se sam od sebe, a fujaker se pokrenuo i otokotruo po stropu do pred balkon, gdje je zastao.

— Mi smo tek sada opazili, kako smo se posranjeni našli pred zapanjenim pogledima gostiju.

— Da je porodica Nemeskey odmah pobjegla, tome se ne čudim, ali da mi nijesmo u zemlju propali, tome se još i danas čudimo mi, ja i moja ženica — Ruža.

Ženski svet

ŽENA ŽENINA NEPRIJATELJICA.

Verovatno ste već morali čuti za poznatog talijanskog filozofa i autora mnogih interesantnih dela, Paola Mantegaca. Možda vam je i došla ovda-onda do ruku po gdekoja njegova psihologija, higijena, fiziologija, ili kakva

druga lepa stvar o ljubavi. A možda i niste čitali. U ostalom, to i nije lako pronaći i utvrditi, jer žene kriju te u svetu odista čuveće i poučne knjige kao zmija noge. Može biti i da ne bismo bili daleko od istine, ako izjavimo, da ima i takvih žena, koje misle, da su i to stvari samo za — služavke.

Dakle, čuveni Paolo Mantegaca napisao je u jednom od najvećih i najuglednijih listova jedan članak pod naslovom: „Žena ženina neprijateljica“. U njemu pisac kazuje lepšoj polovini ljudskog roda mnoge ni malo galantne istine. Vi kao da nam ne verujete? Dobro, onda čujte samo:

Posmatrajmo — kaže Mantegaca — ženu, kad ona posmatra drugu ženu. Žena može biti najnepouzdaniji, najnesposobniji, najpovršniji posmatralac na svetu — ali kad se nadje pred predstavnicom svoga roda, — pred svojom drugaricom, — ona odjedared dobije vrlo oštro oko, i postane vanredno vešta i, prosto reći, savršena u veštini posmatranja.

Izašla je od kuće, a verovatno nije ni obradala pažnje na to, kakvo je vreme; nije bacila ni jedan pogled na javne spomenike, ni na mnoštvo žena, što su joj preprečavala put. Ali čim udje u salon, odmah je, i to jednim jedinim pogledom obuhvatila i videla sve ženske što su u salonu. Ta ne samo da ih je videla, nego je i svaku tačno osmotrila: izgled, izraz lica, držanje, odelo — sve je to ona već pregledala do najmanjih sitnica. Koliko li kilometara predje ona tako za tren oka, koliko li beskrajni niz kinematografskih slika predje u jednom momentu pored njenih ispitivačkih, pronicavih očiju!

Kad izadje iz salona, kazaoće vam ona tačno, od kakve je materije haljina

gospodje te i te, koliko je mogla stati, kao i da li je i koliko je već mogla biti nošena. Razume se, da će vam umeti kazati i koliko je puta „štof prefarban“. Videla je ona i čipke, ako su bile na haljini, i zna jesu li to prave, skupoce- ne čipke ili samo jevtine imitacije i koliko su plaćene. Nemojte misliti, da njeno oštro posmatračko oko nije smotri- lo šešir, rukavice, obuću. Nojeva pera na šeširu nisu ni videla noja, rukavice samo izgledaju „švedske“, ali su daleko od švedskih; a dijamantske su oboce samo običan „binštajn“.

Sva ova otkrića propratiće vam žena nemim ironičnim osmehom. Ona se brižljivo prikupljava, slažu i ostavljaju na stranu za prvu narednu „kampanju ogovarjanja“.

Ali ako je ženska, koja se nalazi u vatri ženske inkvizicije, odista otmenata dama te je sve na njoj besprekorno otmeno, bogato i savršeno, onda muskuli na licu posmatračice uzimaju opor svirap izraz uvredjenog samoljublja.

Posmatranja haljina još i nisu najgora svoje vrste; mnogo su svirepiji pogledi, namenjeni licu, na kome kritička hoće po što po to da otkrije mane i nedostatke. Ovdje rivalstva najdublje zadiru kao nož anatomov, koji pod kožom traži muskule, nerve, arterije vene.

„Kako su joj samo ružne guste obrve! Pa se toliko nalickala! Valjda joj je i koža samo jarečal... Šta li je to samo sipala u oči, kad se tako „sjaje“?!... Bog i duša dobro se namazala rumenilom, fini „moleraj“! Nego usne joj se nešto mnogo crvenilo! Ha, sad znam, zašto se gospodja tako malo smeši, a čuti kao zalivena: boji se, da joj se ne smakne rumenilo sa usana! A zubi su i suviše lepi, da bi mogli biti

— Ali kamo? zapitala je puna straha. Ta znadete, da ja ne mogu da-lje od kuće.

valo previše novaca, a radnički bi stanovi unatoč tomu bili još sveudilj manjkavi. Tako se je u Engleskoj porodila misao, da se valjani radnički stanovi, koji odgovaraju savremenim zahtjevima, mogu urediti samo tako, ako se osnuje nov grad, higijenski grad.

Prema osnovi pokretača ove ideje jednako se razdijeli trošak za gradnju kuća u takovom novom gradu, ali i dobitak teče u korist zajednice; grad smije brojiti samo 30.000 stanovnika; kad se izgrade sve parcele, ne smije se dalje graditi; kuće se ne prodaju, pa je tako isključena svaka špekulacija. Začetnik ove ideje trebao je samo punih šest godina, dok je našao nakladnika za svoje djelo. Ipak se namaknuo iznos od 300.000 funti (7 milijuna kruna) gradjeve glavnice, pa je ovaj grad god. 1916. brojio 10.000 stanovnika. Grad je sagradjen u obliku kružnice, pa su u njem prema osnovi podignuti radnički stanovi, park s igralištem, tvornice, gospodarstvo i vrtovi za aprovizaciju, oporavišta i t. d. Ova se ideja dalje izgradjuje, pa bi njeno ostvarenje značilo postignuće velikoga ideala, uzornih radničkih stanova.

Za dobrotu svakoga je čovjeka nesumnjivo nadasve važno, gdje stane. Svatko pazi na to, da lako dodje do svojega posla, da su mu blizu prometna sredstva, tramvaj, omnibus itd., da mu stan nije preskup, pa zato traži stan na periferiji grada. Poradi skupocine zemljišta nastoje kućevlasnici, da im se gradnja isplati, pa otale potječu tjesni stanovi. U doba općega iskorišćavanja ne može velika obitelj sama platiti stan u gradu, pa uzima podstanare. U takovim stanovima ne može biti dosta svježega zraka, svjetlosti i sunca, a isto su redovito neizbježive vrlo žalosne posljedice u moralnom i socijalnom pogledu.

Lijep je stan na otvorenom vidiku, gdje se može potpuno izrabiti sunčana svjetlost i toplina. Najpovoljniji je položaj prema jugu; u ljetno je doba takav stan najmanje vruć, dok zimi ima najviše svjetla i topline. Prema sjeveru okrenuti stan nikad ne može imati dosta svjetla i topline; ugodan je ljeti, ali u zimi treba imati dosta sredstava za gorivo i rasvjetu; manje je prikladan stan prema istoku, dok je najnezgodniji stan, okrenut prema zapadu. Ovdje se je od dnevne vrućine ugrijao stan sam od sebe, a zadnji sunčani tračci padaju na kuću prije nego što padne noć, tako da se ne može u noći rashladiti.

Važan je za položaj stanova smjer vjetrova, od kojih su kod nas ponajčešći sjeveroistočni i jugoistočni; u ovom je pogledu povoljan položaj Zagreba.

U novije se doba nastoji, kao što je poznato, da dosta svježega zraka dolazi u grad vjetrov, strujama zraka, koje se dižu u različito doba dana. Ovim strujama treba otvoriti put u grad. I parkovi su važni rezervoiri svježega zraka, ali je najvažnija lijepa okolica, jer nam većinom otale dolazi balzamički aromatični zrak.

Sad bi trebalo koju reći o načinu gradnje kuća. Ima, naravno, više načina. Prvi bi bio otvoreni način; ovamo spadaju zasebne kuće, koje se opet mogu kombinirati tako, da se 2-3 kuće spoje u jednu grupu. Zatvoreni je

način gradnje, gdje se kuće grade u redovima, blokovima. Otvoreni je način gradnje općenit na ladanju, a u gradovima moguć samo za bogataše, dok su na zatvorenu gradnju upućeni siromasi.

Odavno se pomišlja na to, da se također neimućim ljudima obezbijedi ideal stana na periferiji, naročito za radnike, to jest zasebna kuća. Radnici su međutim sami protiv ovakove osnove. Radnik u posjedu kuće — veli se — bio bi rob, jer se ne može seliti i ići za boljom zaradom; poslodavac bolje iskorišćuje posjednika itd. Ovi i slični prigovori u mnogom su pogledu opravdani, ali u drugu se ruku ne može osporavati, da će se radnik posjednik lakše othrvati svakomu pritisku negoli beskućnik, jer je gospodarski jači i ima gdje zakloniti glavu. Oko kuće ili uz kuću imao bi vrt, koji godi oku, a čisti i osvježuje zrak. U njemu lagodno borave odrasli, djeca se korisno zasušuju i zabavljaju, a marna ga kućanica obradjuje i tako privredjuje kućanstvu. Radnik bi uživao u „svojim kućici, svojoj slobodici“; uživao bi, riječju, nepovredivost kućnoga praga, a sve to vrlo rijetko ima koji stanar. Kao sreće, da imamo što više ljudi, koji su „robovi“ svoje grude! Sred ovih prilika i pored ovih uvjeta ne može biti sumnje o tom, na koju će stranu jedno prevagnuti vaga. Bilo bi zalžno isticati, da bi ovakov stan bio za radnika važan također iz zdravstvenih razloga.

Kao najglavnija zapreka za gradnju takovih stanova redovno se ističe finansijsko pitanje, pa se veli, da bi radnik ili činovnik teško smogao novaca za kuću. Pri tomu se zaboravlja, da bi se takova kuća sagradila iznosom, koji odgovara stanarini, što ju radnik plaća u nekom nizu godina.

Drugi je prigovor, da bi se umalila gustoća žiteljstva u gradu i ratarstvu oduzele velike površine; da bi bili veći troškovi za održavanje zasebne kuće sa četiri fronte, za kanalizaciju, budući da svi troškovi otpadaju na jednoga čovjeka.

Unatoč svim prigovorima bilo bi poželjno, da pobijedi ova stanbena reforma, ako se ona i ne može općenito dovesti u potpun sklad s vlasničkim interesima. Zasebna kuća bila bi svakako velika socijalna tečevina, pa će za svaku obitelj ostati ideal.

Tako prelazimo od zasebne kuće na skupne stanove s jednim, dva, tri i više spratova. Poznate su prednosti kao i nedostaci takovih kuća. Ne treba isticati korist zasadenih prostora, jer su to rezervoiri svježega zraka, kao i velikih ploha cvijeća; dobro je, da je po ulicama zasadjeno drveće, ali ne valja drveće tik uz kuću, jer bi ju granje odviše zasjenjivalo, ne bi u nju dopirala sunčana svjetlost, a priječilo bi se i prozračivanje. Još ima jedan način, na koji bismo mogli u sredini grada imati dosta svježega zraka, a to su higijenski vrtovi. U njima bi se gojilo voće; ondje bi obitelj mogla u okolici proboraviti dan do mraka, kad se vraća u svoj stan; u takovom bi vrtu trebalo vode, kao i ognjište itd.

Kako je u sredini grada zemlja skupa, bezobzirno se iskorišćuje prostor, pa tako zatvara prilaz svjetlu i zraku. Postoje doduše stroge stiege kod gradnja; određeno je primjerice, da se smije najviše izgraditi 60-70 postotaka gradjevnoga prostora, ali ove se

stiege redovno mimoilaze, pa ostaju na žalost, većinom na papiru.

Najnezdraviji su stanovi podrumski stanovi; mnogo ne zaostaju za njima podzemni i tavanski stanovi. God. 1910. nabrojeno je u Zagrebu 2880 nehigijenskih stanova od sveukupnih 18.000 stanova, koliko ih je tada brojio Zagreb. (A ono što vrijedi za Zagreb, vrijedi u većoj mjeri i za mnogo druge gradove). Veliko je zlo u svim ovim stanovima prenapučenost; tu u jednoj sobi stanuje po šest osoba, a često i mnogo više, tako da se zrak brzo kvvari; ovamo sunce slabo i rijetko dopire; ljudi blijede, venu i malakšu, a naročito stradaju djeca; a ako su stanovi još i vlažni, pravi su zator za djecu i mladež.

Tužan je pogled na mnoge naše seljačke kuće, naročito u zimsko doba. Soba tjesna i uska, a prepuna čeljadi. I obdan je tu sumračje, jer sunce nema gdje ni da zaviri. Prozorčić se svu zimu ne otvaraju; od vlažna zida i zemljana poda, od ljudskoga znoja i isparivanja zrak je zapanan i zagušljiv. I u gradu mnogi radi štednje ne zračte stan. Broj stambenih prostorija imao bi odgovarati broju porodičnih članova, ali kod nas vlada u tom pogledu još primitivno stanje. Često se u istoj sobi spava, kuha, pere, suši prokislja odieća i mokra obuća; tu se pljuje i kašlje, hrane prašički, živač itd. Je li onda čudo, da su takovi stanovi rasadišta raznih bolesti, a naročito sušice, da se u njima i neopasna bolest teško preblijevala!

Stan može biti nezdrav po načinu gradnje, ali se i lošom upotrebom pretvara u grobnicu. Zato je dužnost svih pozvanih krugova, da privikavaju puk na čistoću, koja nije samo krepost i etična odlika čovjeka, već također velik dio čovjekova zdravlja. Tko provodi svoj vijek u čistoći, očuva se mnoge bolesti i nevolje, pa je i pod kraj života krepak i vedar starac.

Iz statistike o pomoru razbira se, da u najnapučenijim stanovima većinom umiru ljudi od tuberkuloze; točan se postotak u brojkama ne može označiti, jer ovi bijednici redovno umiru u bolnicama. Što više bolest napreduje, uzima se jeftiniji stan u potkrovnicama, podrumima, tako da je zadnja postaja bolnica.

Ovim se jednim i nedostojnim stambenim prilikama mora naći lijeka, a može se naći, ako društvo ima ozbiljne volje. Za neimućne, siromašne razrede prijeko su potrebni dolični stanovi na periferiji, koji ne smiju biti karitativni ili lihvarski pothvati. Dok puk nije zreo i nema dovoljno sredstava, mora se država za nj pobrinuti. Strogim nadziranjem mogu se odstraniti nedostaci; nehigijenske stanove treba izlučiti od stanovanja. Kad se mogu doznačivati nagrade za balkone i prozore, koji su najbolje iskorišćeni cvijećem, mora biti sredstava također zato, da se neimućnomu čovjeku obezbijedi uredan stan, to jest prostran, zračan, topao, svjetao, suh, čist i neprenapučen stan.

Budu li se popravile stanbene prilike, imat ćemo zdrave ljude, pa će biti također napretka i blagostanja u zemlji; imat ćemo zdrav puk, na kojem će se sagraditi sretna budućnost zdrava naroda.

Posljednje brzojavne vijesti

Izveštaj bugarskog glavnog stožera

B. b. a. Sofija, 11. marta.
Macedonsko bojište:

U zavjntku Crne Reke kod sela Makovo izvršio je neprijatelj jedan vatreni prepad. Jugozapadno od Dojrana bila je obostrana topnička vatra s vremena na vrijeme izdržljivija. Južno od Dojrana protjerale su naše straže jedno jako englesko izvidjačko odjeljenje. Jedno drugo englesko pješadijsko odjeljenje, koje se je u blizini ušća Strume pokušalo približiti našim predstražama, odbijeno je ručnim granatama.

Dobrčki front:
Primirje.

PAŠIĆEVA OSTA VKA PRIMLJENA.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Rotterdam, 11. marta.
Prema jednoj Reuterovoj vijesti srpski je princ-regent Aleksandar primio ostavku srpske vlade i zamolio Pašića, da ostane u službi do obrazloženja nove vlade.

VELIKI NEMIRI U ENGLSKOJ.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Zürich, 11. marta.
„Züricher Tages-Anzeiger“ javlja, da su u Engleskoj izbili veiki nemiri, koji su dovršeni tek nakon što se umiješala vojska. Radilo se o regularnom ustanku, povod su im bili pozivi radnika u vojsku i nestašica životnih namirnica. U Leithu i Edinburgu došlo je do prvih borbi između mase i četa. I u samom je Londonu došlo do nemira, kojom su priikom opljačkane trgovine sa životnim namirnicama. Nemiri su ugušeni tek pomoću teritorijalnih četa. U borbama je ranjeno 50 ljudi.

PITANJE JAPANSKE INTERVENCIJE U SIBIRU.

U Japanu još samo „proučavaju“...
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Rotterdam, 11. marta.
Prema izvještaju američkih listova izjavio je japanski poslanik u ime svoje vlade, da se pitanje japanske intervencije u Sibiru tačno proučava. U ovaj čas nisu još odaslane nikakve čete, a i ne će se odaslati bez prethodnih ponovnih pregovora između američke i japanske vlade. Japanska vlada ne će u Sibir poslati nikakvih četa dok za to ne dobiju prvolu saveznika i Sjedinjenih Država.

Amerika ne protestira, ali i ne odobrava.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
Amsterdam, 11. marta.

Newyorški dopisnik „Daily Newsa“ javlja: Amerika se doduše ne odupire japanskoj ekspediciji u Sibiru, protiv nje također ne protestira, ali nije s njome ni sporazumna. Ako je japanski narod razborit, onda će uvjrdjeti, da mora birati između imperijalizma i ostvarenja ideala, za koje Amerika sudjeluje u ovom ratu. Odluku u svojim rukama ima sam Japan. Sjeverna Amerika, južna Amerika i Australija tihi su posmatrač. Pod takvim okolnostima snosi engleska štampa, koja ohrabruje Japance, da udare putem, koji u novom svijetu ne može pribaviti prijatelja, veliku odgovornost. Nikakva dobit ne može odšteti Japan, ako prolira prijateljstvo novoga svijeta.

Japan ostaje kod svoje namjere. — Engleska ga pomaže.

Kb. Berlin, 11. marta.
„Berliner Zeitung am Mittag“ piše: Intervju sa Lordom Cecilom ustanovio je, da Japan ostaje kod izvršenja svoje osnove. Pošto je Wilson uskratio svoju prvolu, Japan se dao kroz Englesku nagovoriti, da izvršenje svoje osnove na neko vrijeme odgodi, kako bi se izbjegao otvoren sukob sa Wilsonom. Zato je Engleska na sebe preuzela dužnost, da japanske namjere diplomatski podupire i sprovede.

Početak japanske mobilizacije.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Rotterdam, 11. marta.
„Morningpost“ saznaje iz Tokija, da je za 5. mart pozvano pet godišta japanske mornarice.

ENGLESKA JE PRIPRAVNA DA SPANJLI POVRATI GIBALTAR?
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Zeneva, 11. marta.
„L'homme Libre“ zahtijeva u otuljem članku da Spanija od tpi svoj cjelokupni posjed u Maroku zajedno sa Tangerom Francuskoj. Zato bi Engleska imala povratiti Spaniji Gibraltar, a ujedno bi Spanija bila odštećena sa Ceutom. Po članku se vidi, da se o tom vode pregovori i da su se u Londonu time u najmanju ruku poluzvanično saglasili.

PETROGRAD — SLOBODNA LUKA.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Zürich, 11. marta.
Prema vijestima francuske štampe petrogradska će vlada premještanje glavnoga grada u najskorije vrijeme i zvanično objaviti. Petrograd će biti proglašen slobodnom lukom.

KRVAVA NEDJELA CRVENIH GARDISTA U FINSKOJ.

Kb. Stockholm, 11. marta.
Prema jednom izvještaju, što ga donose „Stockholm Tidningen“, svakodnevno se množe krvava nedjela crvenih gardista u južnoj Fin-

skej. U Helsingforsu su crveni gardisti strijeljali trojicu braće. U St. Mihailu izbačena su iz jednoga voza njih sedmorica na željeznički napis. Sada crveni gardisti u svojim nasiljima rade kao po nekoj metodi, time što su njihova nedjela u prvom redu upravljena protiv obrazovanih klasa. Najviše su izloženi njihovom gonjenju sveštenici i posjednici.

PREKID SPORAZUMNIH SILA SA BOLJŠEVIKIMA.

Kb. Stockholm, 11. marta.
Kako javlja „Politiken“, zabranjen je pristup na fronsko zemljište ruskom boljševiku Salkindu, koji je bio upućen kao poslanik za Bern.

SAMOZVANA RUSKA AMBASADA U ŠPANIJI.

Izjava austro-ugarskog i njemačkog poslanika.
Kb. Madrid, 10. marta.

(Bezlični brzojav.) Listovi objavljaju ovakovu notu ovdasnje austro-ugarske i njemačke ambasade: Jučer ranji jutarnji listovi donijeli su nekakvu izjavu ruske ambasade u Madridu, koja se tiče mira zaključenog u Brest-Litovsku između Rusije i središnjih vlasti. Da se kod publike ne bi izazvala zabuna, to izjavljuju c. i k. austro-ugarska ambasada i carska njemačka ambasada, da sada u Madridu i nema ruske ambasade, t. j. da u Španiji nema odgovornog ruskog diplomatskog predstavnika, akreditovanog kod kraljevsko španske vlade. Rečena pak izjava jeste mišljenje privatnog čovjeka, koji se potpuno nepozvan neopravdano služi firmom ruske ambasade u Madridu.

NOVI RATNI ZAJAM U NJEMAČKOJ.

Kb. Berlin, 11. marta.
Kako javlja „Berliner Tagblatt“, počešćen je Reichstagu zakonski prijedlog o zaključenju novog ratnog kredita od 15 milijardi maraka.

SMRT GLASOVITOG NJEMAČKOG LETAČA.

Kb. Berlin, 11. marta.
Wolffov ured javlja: Letački napornik Bölsche poginuo je u vazdušnoj borbi.

POBJEDA NEUTRALISTA U ARGENTINI.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
Rotterdam, 11. marta.

„Times“ javlja iz Buenos Airesa: Dosadašnji rezultat izbora znači pobjedu dosadanje neutralne politike Argentine. Najnovija londonska vijest, kao da će Argentina napustiti svoje neutralstvo, mora prema tome sam „Times“ označiti kao netačnu.

DNEVNA ZAPOVIJEST NOVOG GENERALISIMA GRČKE VOJSKE.

Kb. Atena, 11. marta.
Havasov ured javlja: u dnevnoj zapjevisti saopštava general Tanglis, da mu je kralj povjerio vrhovno zapovjedništvo nad vojskom. Generalim izriče uvjerenje, da će vojska ponovo poći putem pobjede zajedno sa svojim saveznicima, koji da se bore za slobodu i čovječanstvo.

Vaša ruka

dobiva baršnavu mekoću, ako prije spavanja upotrebljavate **Diana Crème**, a nakon ustajanja **Diana Alabaster puder**. Mala doza III lončić K. 4 — velika doza III lončić K. 4 —
Može se posuda dobiti. Glavno stovarište „DIANA“ Mandels A. G., Budapest V. Nádor utca 5

njeni prirodni; oni stari, pravi, bili su ružniji i žučli!

Da i ne govorimo o još zlobnijim primedbama o boji kose, o suviše tesnim cipelama, o mnogo krupnim grudima...

I dok se sva ova posmatranja čine, niko od prisutnih i ne sanja o tome ni li što primećuje, u tišini ili u vrevi, kad ženske otpočinu razgovor. Ali ona se gomilaju i slažu, dok se ne stvorilo uslov, koji će se možda uskoro, to jest kad posmatrana dama ode, začu ti u sred salona, šireći smrt i propast.

A sve se ovo dešava svakoga dana i uvek, kad se recimo gospodja ta i ta nađe pred gospodjom tom i tom. A ako su dve žene, koje se međusobno posmatraju, suparnice u ljubavi ili se boje da će to postati, onda dvoboj tih četvero očiju postaje divljom, svirepom borbom, svih energija srca i mišljenja. Što se ukrštaju kao oštrice i na sve strane krešu varnice.

„O ti smerno, nevino jagnješće, izgravaš ovde bezazlenog stvora, ali nemoj misliti, da su meni nepoznati tvoji tajni gresi. Poznajem te ja vrlo dobro i znam, da hoćeš da mi otmeš muža.“

„O ti, svete, poznajem ja tvoga ljubaznika i znam, da ti podvaljuje sa mnom.“

„Gledaš me izazivački, ali te se ne

bojim. Treba samo da tvome mužu otkrijem tvoju prošlost...“

Sve to i još mnogo više govore žene jedna drugoj, kad se pogledaju, a kad se jedna na drugu smeše i kad se ljube, onda u taj osmeh i u te poljupce metnu toliki otrova, da bi se time mogla otrovati čitava jedna armija.

Ovako čuveni Paolo Mantegaca, pa kome nije pravo, nek se s njim razračunava. Semko.

Književni prijedlog

„Hrvatska Njiva“.

Primili smo 10. broj revijalnoga tjednika „Hrvatska Njiva“ s ovim sadržajem: Dr. Tugomir Alaupović: Razvijanje narodne misli u Bosni. — Dr. I. Votar: Kooperacija narodnih sila. — Dr. Ivo Politeo: Austro-ugarska banka. — Dušan Plavšić: Bogoslav Mažuranić kao čovjek. — Smotra: Nizbrdice... (J. D.); U znaku mira (Niklas); Kriza u prometu sa stokom (Niklas); Drechslerova izdanja (prof. S. Alfirević); Muzika i kazalište (P. K.) itd. — Listak: Vladimir V. Janković: Za sreću pokolenja... Godišnja pretplata „Hrv. Njive“ iznosi K 36, pojedini broj 1 krunu. Narudžbe prima uprava u Zagrebu, Nikolićeva ulica 8.

EKSPOZITURA UGARSKE OPŠTE KREDITNE BANKE
BEOGRAD, Knez Mihajlova ul. 39.
Izvršuje Isplate za vojne zarobljenike i internirane
u mjestima: Austro-ugarske monarhije, Njemačke, Bugarske, kao i u zaposjednutim oblastima, po najpovoljnijim uslovima.
1123

Radionica INSTRUMENTATA
PREPORUČUJE:
Bandske pleh instrumente, klarinete, flaute, tamburice, mandoline, toboše, gusle najfinije izrade. Kupujem stare violine, gitare i tamburice i dvoredne armanike. Primam na opravku sve muzičke instrumente.
S poštovanjem
Milorad Krnjatović
majstor muzičkih instrumenata
Beograd, Skopljanska ul. br. 2

NA ZNANJE!
Nabavio sam veću količinu **VINA** crnog i bjelog
koje ću prodavati po umjerenoj cijeni na veće i manje količine u zgradi **MESARSKÉ BANKE** Zeleni Venac 2.
Dostavljam ovo p. potrošačima radi znanja. Radnja je otvorena od 7 sati ujutru do 7 sati večer. 35565

Dr. L. MARINKA
DRUŠTVO S OGRANIČENIM JAMSTVOM
(G. m. b. H.)
PRAG — SMICHOW 1268.
htjelo bi ovdje otvoriti
Filijalu za kupovinu i prodaju.
Ozbiljni i spremni ponudnici koji bi raspolagali potrebnim kapitalom nekako se izvole obratiti neposredno gorespomenutoj firmi. 995

CIJENE OGLASIMA:

Osmiina Jednog milimetarskog reika (42 mm široko) staje . . . . . 10 helera
 Priposlano: Petina Jednog milimetar. reika (70 mm široko) staje . . . . . 40 helera
 Bilješke: Petina Jednog štamparskog reika (70 mm široko) staje . . . . . Kruna 4
 Mali oglasnik Jednostavna riječ 7 helera, sa maslin slovima 14 helera.

: MALI OGLASI :
 PRIMAJU SE: KNEZ MIHAJLOVA UL. 38

CIJENE OGLASIMA:

Osmiina Jednog milimetarskog reika (42 mm široko) staje . . . . . 10 helera
 Priposlano: Petina Jednog milimetar. reika (70 mm široko) staje . . . . . 40 helera
 Bilješke: Petina Jednog štamparskog reika (70 mm široko) staje . . . . . Kruna 4
 Mali oglasnik Jednostavna riječ 7 helera, sa maslin slovima 14 helera.

Dentista F. B. Brill
 — Beograd. —
 Makedonska ulica broj 8.
 (do pošte)
 „Amerik. specijalista“.

„ZUBE“ vještačke u zlatu i u kauruku samo se u mome ateljeu izrađuje po najboljem originalnom americkom sistemu, Primom od 8—12 i 3—6. Nedjeljom od 9—11.

Kupovine i prodaje.
Pirotske čilimove i zavese kupujem, plaćam dobro. Djoka K. Vasiljević, trg., Knez Mihajlova 46. 35532-2

Ženske cipele plitke i duboke, odlične, predrajni materijal, br. 34—38. Povojne cijene. Na par i na više. Radnja Kralja Aleksandra ulica 10. 35019-2

Rapujem stare knjige, biblioteke i knjižnice po najboljoj cijeni. Antikvarnica S. Debeljević, Makedonska ulica 26. 35508-2

Radl preseljenja u drugo mjesto, prodaje se dobro **očuvano pokućstvo.** Vidjeti se može od 10—12 sati prije podne, Brankova ulica 8. 35542-2

Sapuna dobrog za već, kupujem svaku količinu. Uplatiti neposredno u mojoj radnji. K. Feldmann, Vuka Karadžića ulica 8. 35543-2

Ženski šeširi i ostali noviteti stigli. Cijene su znatno jevtinije. Novi salon Sime M. Lazarevića, Kralja Milana br. 120 (dućak Slaviji). 35553-2

Daske, bukove, brestove i sve ostale vrste tvrdoga drveta, kupuje i plaća po dnevnoj cijeni najbolje stolarska radionica III i Jug, Kralja Aleksandra ul. br. 1. 35574-2

Jedan klavir prodaje se. Može se vidjeti od 1 do 3 sata poslije podne, Beogradska ulica 51. 35590-2

Na prodaju jedan par muškog novog odijela od engleskog štifa, uplatiti sumadiljeka br. 31, druga vrata. 35595

Na prodaju Kasa Nr. 3. sa duplim ključevima dobro očuvana i 2 mašine šivače, 1 šusterska. Za adresu u upravi bivoga lista pod štifom „Kasa 819“. 35603

Angro radnja **Josifa J. Karlijo** Knez Mihajlova 38, preko puta Grand Hotela, dobila je veliku partiju plavog posudja, staklariju i porculan. Prodaja samo na veliko. 35611-2

Namještenja. Traži se služavka za sav kućevni posao. Javiti se u ulici Jovanova 46, od 8—12 prije podne. 35598 3

Traži se djevojka za sav kućevni posao, koja zna i vrlo dobro kuvati. Uplatiti Starina Novaka ulica br. 5, III u radnji Dušana Todorovića, Terazije. 35599

Stanovi. Zasebna kuća. Traži se stan sa 3 sobe i ostalim prostorijama, sa električnim osvjetljenjem, i po mogućstvu sa baštom, na Vračaru, od 1. maja t.g. Ponude slati Elektro-tehničkoj radnji, Kralj Milanova ul. br. 8. 35589-4

Lijepo uredjeni stan od 1—2 sobe sa kuhnjom, traži se. Ponude pod „Dobra plaća 784“ na administraciju ovoga lista. 35592-4

Dve sobe s namještanjem traže se pod ključ. Ako je moguće s upotrebom kuhne. Ponude slati administraciji pod znakom „U blizini okružne komande 817“. 35596-4

Traže se dve dobro namještene sobe, ako je moguće s kupatilom, pod ključ u blizini Poslaničke ulice. Ponude slati njemačkom poslanstvu. 35602-4

Traži se stan pod ključ od 1. aprila, sa tri prostranije sobe, kuhnjom, podrumom, po mogućstvu i sa baštom i električnim osvjetljenjem, u sredini varoši ili u okolini hotel „Starvija“. Adresu ostaviti u administraciji pod znakom „Slavija 822“. 35617-4

Razno.
Roditeljima i trgovcima preporučuje se brza i jevtina izrada čarapa u mašini. Trgovcima primam rad po pogodbi jevtinije, a također primam i stari — parau ful na izradu. Obratiti se Kosančićev vijenac 8, II sprat, III vrata. 35620-5

KORESPONDENCIJA.
 Jovanu Premoviću, Geneva. Gospodina Todoru Stankovića molim malika Božidara Vaskovića, maturanata, da Božidara izvjesti da je zdrava. Živi u Nišu ul. Princ Aldalbert br. 10, i da je pročitala oglas u Beogradskim Novinama br. 16. I brat Nikola Jovanović obučar je zdrav. Unaprijed zahvalna majka Mica Ranković. 35577

Jovanu Premoviću, Geneva. Molim vas izvjestite me, šta je sa mojim ocem pukovnikom Stevanom Rekalčićem, da li je živ i zdrav, u velikoj smo brizi. Od oktobra nemamo nikakvih vijesti od njega. Molim vas da odmah izvjestite moga nuža konjičkog potpukovnika Ivana Dokića, da od avgusta nisam dobila novac od njega i da mi odmah pošalje sve zaoštalane sume do danas. Ako nije njegovom krivicom, neka vidi gdje je novac zastao. Pozdravlja ih, a vama blagodari Ljubica J. Dokić, Dobričina br. 33, Beograd. 35604

Vasi Daniloviću, Geneva. Mita mi je redovno slao novac do novembra pr. godine. Od tada ne dobijam od njega nikakve pošiljke ni pisma. Vidi, molim te, gdje je novac zastao i izvjesti Mitu. U vrlo velikoj sam oskudici. Novac vrlo nužan. Odgovori. Jela M. Grgjevićka, Smiljančeva 5. 35600

Dr. Djoki Jovanoviću, Geneva. Molim dostaviti Petru Vasiću, sumaru iz Rogota, ovo: Dragi Pero, danas polazimo za Desić. Od tebe ne dobismo ni novac ni karte već 5 mjeseci. U buduću nam šalji na Desić. Pozdravljamo tebe i Milana, Nada, Vuka i Mara. g

NAJNOVIJI
Proletni Bazari
 mogu se dobiti u **KNJIŽARI „NAPREDAK“**
 Beograd, Knez Mihajlova 8. 1146

BERLITZ METODA
 ZA UČENJE
 Nemačkog jezika sveska I 7—, II 8—
 Francuskog jezika sveska I 7—, II 8—, III 12—
 Engleskog jezika sveska I 7—, II 8—, III 12—
 Talijanskog jezika sveska I 12—, II 12—
 Ruskog jezika sv. I 10—
 Mogu se dobiti u **Knjižari „Napredak“**
 Beograd, Knez Mihajlova 9. 1098-VI

Prvoklasne pantlijeke za cipele
 („perle“) od celuloze, nudi firma 995
FLACK & WEISS, G. m. b. H.,
 BEČ (Wien) XVI, Menzelgasse 5.

KAMENOREZACKA RADNJA GIOVANI BERTOTO
 Grobljanska ul. br. 15.
 Ima svoje veliko stovarište raznih nadgrobnih spomenika, kao i oštra za grobove od veštačkog kamena. Prima na izradu fotografije na porculanu. Cene su vrlo umerene.
 Porudžbine prima kako iz Beograda, tako i iz unutrašnjosti, usluga brza i tačna. Preporučuje svoje veliko stovarište gipsanih ornamenata za fasade. 35302
 Teraza Bertota.

STOVARISTE OBUCA!
RADIOJ SAVIN I DRUG
 BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA UL. BR. 7.
 PORED KAFANE „CAR“.
 preporučuje svoje dobro sortirano stovarište ženske i muške obuće od boksa i ševroa, dečije obuće u svim veličinama za VRBICU i uskranje praznike, upozoruju se p. mušterije da požure sa kupom naročito sa dječijom obućom dok 1111 izbor traje.

Našoj dobroj i nikad neprežaljenoj majci
 † **Jelki ud. Aksentija Kovačevića**
 davaćemo četrdesetodnevni pomen u četvrtak 14. marta u Vaznesenskoj crkvi u 10 sati prije podne.
 Beograd, Mišarska 7.
 Ožalošćeni: kćeri: Smilja Lj. Milutinovića, Mileva P. Smederevska, Čaja P. Krišića, unuke, unuci, prauunuci, snajke i setovi. 35622

Našoj premiloj i predbroj majci
 † **Mariji Gj. Miličević**
 davaćemo u Sabornoj crkvi četrdesetodnevni pomen u utorak 12. ov. mjes. u 10^{1/2} sati prije podne.
 Beograd, marta 1918.
 Duboko ožalošćeni: sinovi: Dušan i Milutin; kći Danica; zet Dušan Popović; unuci: Gjura, Zlata i Ksenija. 35501

Našoj dragom i dobrom ocu
 † **Nikoli Todoroviću**
 bivšem kafedžiji
 davaćemo trogodišnji pomen u četvrtak 14. marta u 11 sati prije podne u crkvi Sv. Marka.
 Beograd, marta 1918. 35606
 Ožalošćena porodica.

Sa tužnim i ojadjenim srcem javijamo srođnicima i poznanicima, da ćemo davati pomen našim milim i neprežaljenim sinovima, braći i sinovcima
 † **Dragoljubu V. Čiroviću**
 naredniku — studentu filozofije
 dve i po godišnji i
 † **Miodragu V. Čiroviću**
 voškara
 polugodišnji pomen 1 marta po starom u 11 sati prije podne u novoj crkvi.
 Kragujevac, marta 1918.
 Tužni i ojadjeni roditelji: Lenka i Vlada Čirović voškar, sestre: Radmila i Milanka, braća: Milorad i Dragoslav, stric Andra Čirović, strina Miljana Čed. Dimitrijevića sa decom i ostalom rodbinom. 35678

Sa bolom u duši, javljamo svima srođnicima i prijateljima, da je moj mili suprug, odnosno otac i zet
 † **GJURA KISS**
 pješad. poručnik,
 preminuo poslije dugog i teškog bolovanja 19. decembra u Mentonu.
 Za navjek ožalošćeni: supruga Vera, sin Gjura, tašta Jelena Popović, svastika Julijana.
 Šabac, Pop Lukina 44. A 2963

Sa bolom u srcu javljamo, da je naš dobri i nikad neprežaljeni otac
 † **Branko (Čika Branko) Popadić**
 ispustio svoju plemenitu dušu na rukama svoje neutejše djece 4. ov. mj. u 68. godini života, i ostavio nas da za njim vječito tugujemo.
 Ovom prilikom smatramo za dužnost, da se toplo zahvalimo gradjanstvu varoši Mitrovice, kako Srbima tako i Muslimanima, koji nam svojim prijateljskim saučestvom bol ublažiše i ne ostaviše nas usamljene da dopratimo svoga milog roditelja do njegove vječne kuće.
 Ožalošćeni: sinovi: Jovan, Slavko, Stevan i Kamenko; kćeri: Zorka, Olga, Branka, Ivanka i Mila. 35614

Izvjestavam rođjake i prijatelje, da ćemo našoj dobroj, nježnoj mami
 † **Dragi Paunović**
 rođjenoj LAZAREVIĆ
 davati trogodišnji parastos u srijedu 13. marta ove g. u 10 sati prije podne u Savinačkoj crkvi.
 Beograd, 11. marta 1918. 35608
 Ožalošćena porodica Paunović.

Zorka i Marko Karakašević, načel. željez. direk. u p. sa djecom, davaćemo svom milom i neprežaljenom sinu, bratu
 † **Dr. Atanasiju Karakaševiću**
 sanitskom kapelanu
 trogodišnji pomen u srijedu 13. ov. mj. u 11 sati u Vaznesenskoj crkvi.
 Beograd, 11. marta 1918. 35607
 Donja ulica 91a.

Našem milom sinu, odnosno bratu
 † **Petru Milisavljeviću**
 učitelju iz Arandjelovca
 koji je preminuo u Bastilju na Korzici davaćemo godišnji pomen u Natalinačkoj crkvi u četvrtak 14. marta o. god. u 10 sati prije podne.
 Natalinač, marta 1918.
 Ožalošćena mati Saja, brat Dimitrije trgovac, sestre: Julka, Ljubica, Mara i Čana i ostala mnogobrojna familija. 35612

Našem milom sinu, odnosno ocu
 † **Nikoli Todoroviću**
 davaćemo trogodišnji pomen u četvrtak 14. marta u 11 sati prije podne u crkvi Sv. Marka.
 Beograd, marta 1918. 35606
 Ožalošćena porodica.

Sa tužnim i ojadjenim srcem javijamo srođnicima i poznanicima, da ćemo davati pomen našim milim i neprežaljenim sinovima, braći i sinovcima
 † **Dragoljubu V. Čiroviću**
 naredniku — studentu filozofije
 dve i po godišnji i
 † **Miodragu V. Čiroviću**
 voškara
 polugodišnji pomen 1 marta po starom u 11 sati prije podne u novoj crkvi.
 Kragujevac, marta 1918.
 Tužni i ojadjeni roditelji: Lenka i Vlada Čirović voškar, sestre: Radmila i Milanka, braća: Milorad i Dragoslav, stric Andra Čirović, strina Miljana Čed. Dimitrijevića sa decom i ostalom rodbinom. 35678

Javna zahvala.
 Povodom smrti našeg dobrog i neprežaljenog brata
 † **Nikole Pavlovića**
 senatora grada Zemuna u miru
 noka je ovim izrečena najsrdačnija zahvalnost velemožnom gospodinu Ivanu pl. Makovcu, kr. vladinom povjereniku, Viktoru pl. Vukoviću, šefu redarstva, kao i činovništvu gradskom, koje je korporativno ukazalo poslednju počast pokojniku.
 Neka je topla hvala veledrasnom gospodinu dru. Alojziju Vincetiću, koji je sa mnogobrojnim vjernicima svojim do hladnog groba pokojnika ispratilo. Osobita hvala prečasnoj gospodi mjesnim svetenicima, koji su pokojnika svećanim načinom opojali, kao i mjesnom učiteljstvu, koje je sa školskom djecom pokojnika do vječne kuće ispratilo.
 Također od srca zahvaljujemo zastupnicima oblasti, prijateljima i poznanicima, kao i mnogobrojnom gradjanstvu, koje je svojim učešćem pokojniku dostojnu poslednju počast ukazalo.
 Isto tako iskrena hvala svima, koji nam usmeno i pismeno izjavili svoje saučestće.
 U Zemunu, 7. marta 1918.
 Ožalošćene sestre: Tinka udova Logožan rođjena Pavlović, Veta udova Tokin rođjena Pavlović. 35621

Sreten Nikolić, trgovac sa porodicom, izvještava svoje rođjake i prijatelje, da će svome dobrom ocu
 † **Todoru Nikoliću**
 davati trogodišnji pomen u srijedu 13. marta u 10^{1/2} sati prije podne u crkvi na Novom groblju.
 Beograd, marta 1918. 35605

Našem milom i dobrom suprugu, djedi
 † **Jakovu Maksiću**
 umirovljenom pukovniku
 davaćemo godišnji pomen u četvrtak, 1. marta u 10^{1/2} sati prije podne u Sabornoj crkvi.
 Beograd, marta 1918. 35601
 Ožalošćena supruga Katarina i unuka Zorka.

Našem neprežaljenom
 † **Dimitriju J. Daniću**
 biv. suplentu beogradske gimnazije
 davaćemo trogodišnji pomen u srijedu 13. marta u 11 sati prije podne u Sabornoj crkvi.
 Beograd, marta 1918. 35582
 Ožalošćeni roditelji: Lenka i Dr. Jovan Danil, supruga Mara, braća: Danilo, Radovan i Milovan.

Leposava P. Grebenarović sa bolom u duši izvještava srođnike, prijatelje i poznanike da će svom dobrom suprugu
 † **Proki Grebenaroviću**
 statističaru drž. statistike i rez. kapetanu
 i svojoj miloj i dragoj ćerčići
 † **Nadi**
 svršenoj uč. osnovne škole
 davati trogodišnji pomen u srijedu 13. ov. mjes. u 10 sati prije podne u crkvi Sv. Save.
 Beograd, marta 1918. 35571

G-Ja Jelena M. Todorovića sa porodicom, davaće svom suprugu, odnosno ocu, bratu i t. d.
 † **Milošu D. Todoroviću**
 penzioneru
 četrdesetodnevni pomen u srijedu 13. marta u 11 sati prije podne u Sabornoj crkvi o čemu se izvještavaju rođjaci i prijatelji.
 U isto vrijeme umolvavaju se rođjaci, prijatelji i poznanici, da ovaj oglas dostave: mome ljubljenom i primjernom sinu Grguru M. Todoroviću, stud. tehnike IV G. (rez. naredniku) za koga do danas ništa ne doznadoh i bratu pokojnikovom Tomi D. Todoroviću, konjič. majoru, radi kojih se ovaj oglas ponajviše štampa. Pokojnik se poste trogodišnjeg bavljenja van svoja porodice povratio k njoj božanskom ljubavju tek u posljednjim časovima, gdje je i ispušio dušu u 74. godini života.
 Beograd, 1918.
 Topličin Venac br. 7. 35593